

විජේරත්න

පතිරාජ

කටකාවාරිය - කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය ශ්‍රීපාලි මණ්ඩපය



සිරිලකට සතර වරින් සූර්ය මංගල්‍යය උදාවන මාසයයි මේ. සාහිත්‍ය කලාවන් ලෙස කතන්දර කලාව ගැන අප විමසමින් සිටියෙමු. පරිසරයෙහි සිදුවන අපූර්ව වමන්කාරයන් දෛනික ජීවිතයට සරිලන පරිදි රසාන්මකව ප්‍රසූජනය කිරීමට නිර්මාණකාරුවන් ගත් ප්‍රයත්නය සාහිත්‍ය කලාව පුරාවට ප්‍රදර්ශනය කෙරෙයි. මානව සංස්කෘතික ඉතිහාසයේ තම ජීවන පැවැත්ම සමඟ සෞන්දර්ය ක්‍රියාකාරකම් ජනිත වූයේ ආගමික හා අස්වැන්න සාදා ගැනීම සඳහා යොදාගත් සමාජ සිරිත් විරිත් උත්සව කෙලි සෙල්ලම්, ක්‍රීඩා ආදිය පදනම් කරගෙන බව පෙනී යයි. එසේ වීමකා බැලීමේ දී ශ්‍රී ලාංකික සංස්කෘතික උත්සවයන් අතර සිංහල හා දමිළ අළුත් අවුරුදු උළෙල අපගේ ජාතික අනන්‍යතා ලක්ෂණ රාශියකින් යුක්ත වන මහා මංගල්‍ය මොහොතක් වන හෙයින් මෙම ලිපිය උදාවන බව මාසයේ සූර්ය මංගල්‍යයේ සාහිත්‍ය රසවිචාර වීමකා බැලීම සඳහා යොමු කිරීම කාලෝචිත වේ යයි සිතමි.

බව මාසය මෙන්ම වෙසක් මාසය ද ශ්‍රී ලාංකික සමාජය අතිශයින්ම ප්‍රමෝදයට පත් වන සමයකි. සූර්යයා මහ රාශියේ සිට මේෂ රාශියට සංක්‍රමණය වීම ගොවි ගැමි ජන ජීවිතයේ අස්වනු සාදා සැකිලිවන පහා විවිධ නෂ්ට කෙලි පවත්වා ගැනීම සඳහා අවුරුදු මාසය වෙන් වී ඇත. වෙසක් මස යනු බුදුන් වහන්සේගේ ත්‍රිමංගල අනුස්මරණ මාසය වේ. මේ වසන්ත කාලය ස්වභාව ධර්මයේ උත්තේජනය සමඟ පරිසරය ප්‍රබෝධමත් කරයි. කෙත්වතු තුරු ලතා - ඇල දොළ ගංගා හරහා වහින, දියෙන්, මලින් පලින් සරු සාර කරවයි. මේ සමයේ මිනිසා පමණක් නොව විභූත, සිව්පා, බහුපාවුන් පවා සැනැහෙලි පාති. කොහොත් ගී රාවය අවුරුද්දේ යශෝරාවය නින්නාද කරවයි. ගම් පුරා පැතිරෙන රබන් සුරේ ප්‍රිති ප්‍රමෝදය ජනිත කරවයි. ගායන වාදන සමඟ නර්තන ද සිත් සතන් මන්මත් කරවයි.

රබන් පද

- බොලං පොඩි නංගි ටිකක් හිටපන් - බුලත්විට කන්න ටිකක් හිටපන්
- තෙලෙන් බැද්දන් කොබෙයියා - කිරෙන් බැද්දන් කොබෙයියා
- දොන බබක්කට දෙන්න දෙයක් නැත - පෙට්ටිගමක් උඩ තුටු දෙකක් ඇත
- උඩං උඩං වර පෙත්තප්පු - බිමිං බිමිං වර පෙත්තප්පු
- රන් රඹුටන් ගස් දෙකයි - වලි කුකුළන් පස් දෙකයි
- කැවුම් වරම් දොනක දො - කොකිස් බැද්දන් දොනක දො
- කිරිබත් මට දොනක දො - අවුරුදු දා දොදො - දොදො

මෙවන් රබන් සුරේ නද දෙන්නේ මෙම සැනැහෙලියේ ස්වාභාවික රිද්ම - නාල රංගනයකටද පත් කරමිනි. එම රාවය ගමපුරා සතුට - සොම්නය හා සෙනෙසද ගෙන යයි. මෙතෙක් මුළුතැන් ගෙයි බර කරට ගෙන සිටි ගැමි මැණිවරු මෙම රබන් ක්‍රීඩාවන් සමඟ පෙරමුණට ඒම කෙතරම් ආස්වාද ජනක අවස්ථාවක්ද ?

අස්වැන්න නෙලා කමන් ගා - ගෙට ගෙන හෙඋන සැනසුම වැඩිකිරියන්නේ මෙන්ම ළමා ළපටිතේද ප්‍රමෝදයට හේතු වෙයි. පන්තිනි දේවිය සෞභාග්‍යයේ දේවතාවය ලෙස පිදෙන මෙම උළෙලේ මන්විලි වාරම් වෘත්තය ද පුජාර්ථය පිලිබිඹු කරන්නකි. නෂ්ටකට ලිප ගිනි දැල්වීම, කිරි ඉතිරීම, අනුභවය, ගනුදෙනු කිරීම, වැඩ ඇල්ලීම, ආදිය නව වසරේ ආරම්භක පියවර වේ. ඒ සඳහා ආශීර්වාද ලබා ගැනීමට ඊට පෙර පුණ්‍ය කාලයේදී පන්සල් ගොස් ආගමික සිරිත් විරිත් ඉටු කරති. මෙසේ සැනැහෙලිවන නරුණා පිරිස්වල ප්‍රමෝදය ප්‍රකාශ වන ප්‍රධාන අවස්ථාවක් ලෙස මන්විලි වාරම් ගෙනනරු දැක්විය හැකිය.

මන්විලි වාරම්

- මන්විලි විලි විල්ල මලේ - වැල්ල දිගට නෙල්ලි කැලේ කඩන්න බැරි කටු අකුලේ - කඩා දියන් මහේ මලේ

- රන් රුවනින් ඇති බාල ලැන්නේ - කනේ තෝටු දෙක දෙපිට වැනෙන්නේ
- ඉනෙ සඵඵ නදකර ඇඳගන්නේ - අනේ ළඳුනි මන්විලි පැදපන්නේ

මෙවැනි සුනායන වරම් සමඟ බාලොලියන්ගේ දුගකාර රිද්ම මන්විලි රංගනයක් බවට පත්වේ.

රබන් සුරේ මන්විලි වාරම්වලට අමතරව වෛවර්ණ ඇඳුම් සැරසුන යොවනයන් ගේ කෙලි සෙල්ලම් ජන ගී, ජන ක්‍රීඩාවලින් ගැමි පරිසරය උද්දාවයට පත්වේ.

මෙවැනි විසිතුරු ප්‍රසංගයක් බවට පත් කරන බවක් මහ මංගල්‍යය රටම නාද කරන තවත් අපූර්ව අංගයක් නම් ඒ පිලිබඳව නිර්මාණය වී ඇති ගීත කලාවයි. උළෙල පැවැත්වෙන සෑම තැනකම ප්‍රචාරය වන අවුරුදු ගීත එහි අසිරිය ජනතාව අතරට ගෙන යයි. එහිදී එච්.ආර්. ජෝතිපාලයන්ගේ, අවුරුදු ආවා නව අවුරුදු ආවා - අවුරුදු ලතාවුනා එරබිද මල් පිපුණා - කිරි ඉතිරේවා නව වසරේ - ආවා අවුරුදු දේවී සහ මොනිදිගේ බෙත් ගේ ඇවිල්ල ඇවිල්ලා සිංහල අවුරුදු ඇවිල්ලා වැනි ජනප්‍රිය කාලීන ගීත රැසක් රටපුරා වාදනය වනු ඇසිය හැකිය. ඉන් මබ්බට මෙම සූර්ය මංගල්‍යය ඔපවත් කරන අප්‍රකට සුභාවන ගේය පද වලින් යුක්තව ඇති ගීත සාහිත්‍යය පිලිබඳව මෙහිදී අපගේ අවධානය යොමු කිරීම වටී.

සුළියට එක් වූ ගින්න පැටවිද ඒ තාලෙට රැකුමක් පාති. පරිසරය මලින් පලින් බරවී ඇත. පසෙකින් බාලොලියන්ගේ මන්විලි වාරම් ඇසෙන අතර කුමුකෙ ලීඳට යන රන් මැණිගේ අවුරුදුද ආලෝක කරයි. අවුරුදු මිහිරි සප්තාති කිරීමට නිර්මාණ කරුවන්ගේ සාමාන්‍ය කොතරම් සමත් වී ඇත් දැයි අපට පෙනී යයි.

ගීත - 2

බොහෝ විට අවුරුදු සමයට පමණක් ඇසෙන අප්‍රකට එතෙක් සම්භාව්‍ය ගණයට වැරදෙන තවත් ගීතයකි මෙය.

බැද්දු පුරා සුදු රෙද්ද වගෙයි යස - ඉද්ද පනා මල් කැන් පිපිලා//

සඳ්දෙ මොකෝ අවුරුද්ද ඇවිල්ලේද - නැද්ද කනෙයිනි රොන් හැදිලා බැද්දට මල් වරුසාවක් වැහැලේද - නිල් කොල පිට ඒ මල් පොද ඉතිලේ //

පාර වටේ ඇති සේරම ගස් - සරු සාර හැඩයි ගෙඩි හට ගැනිලා පේර දිවුල් පළු වීර ඉදි එන - වාගේ වගෙයි මේ පැණි පිරිලා

බැද්දට පැණි වරුසාවක් වැහැලේද - ගස්වල ගෙඩි පැණි වැස්සට හෙමිලේ //

රැන ගිරා සැලලිගිනි කුරුල්ලන් -

සූර්ය මංගල්‍ය සාහිත්‍ය රස මිහිර



සූර්ය මංගල්‍ය ගීත

ගීල කොබෙයි රැන ඇවිත් - වී අනුලන ඉපනැල්ලේ මැල ගිරවී රුවු ගැසි ලා - නව අවුරුදු ගීත ගයනවා //

වක්කම් ලත දිය සුළියේ - තිත්ත පැටවී කලබල සේ ඒ තාලෙට වරල් සලලා - නව අවුරුදු නැටුම් නටනවා // මන්විලි විලි විල්ල මලේ වැල්ල දිගට නෙල්ලි කැලේ ඔහුයි වැලැයි මලෙන් පිරෙනවා - ගම්මනෙට අවුරුදු එනවා //

දොඩම් කපා ඇඹුල් ගියා - කැවුම් කලේ උකුලේ ගියා රන් මැණිගේ දියට වඩනවා - කුමුකෙ ලීදෙත් වතුර ගෙනෙනවා //

නා වැටියට දුලු දමලා - නා අතු අග මල් පිපිලා බාලොලියන් විකිරී සිනා වේ - රිදී එලිය ගමට ගෙනාවේ //

මහගම සේකරයන්ගේ ගෙය පද අලංකාරයෙන් හා අමර-දේවයන් ගේ සංගීතය සමඟ සුභාවන ගායනයෙන් ඔපවත් වූ මෙම ගීතය බවක් මහ මංගල්‍යයට එක් වන සොබාදාමි දිනිතියගේ සහසම්බන්ධය රජකාරයෙන් නිර්මාණකරණයට හසුකරගත් අපූර්ව අවස්ථාවකි. කොබෙයිගේ හා මාල ගී-වුන් නව අවුරුදු ගී ගයමින් වී අනුලන අතර වක්කම් දිය

සීනු හසින් රස ගී ගයලා//
තාන තනා නම් දාන කියා එලිමාන වෙචි කරැස්සේ හමලා බැද්දට ගී වරුසාවක් වැහැලේද - ගී පොද මේ ගොට අස්සට පෙරලේ //

හෙත්ඊ හෙත්තකෝන් නම් ගේය පද රචකයාගේ සංකල්පයක් වන මෙය මා මිත්‍ර පියසිරි විජේරත්න සංගීතඥයා විසින් ස්වර සංගතව ඇමතා වැදිසිංහ සමඟ ගායනය වූවකි. ඇමතා ට පෙර ප්‍රථම ගායනය කර ඇත්තේ රංජනි පොල්ගම්පොල විසිනි. අවුරුදු සිරිසාව හා ස්වභාව සෞන්දර්ය අතර ඇති අසිරිමත් සෝබමානය මෙතරම් සප්තාතිව එලි පෙනෙලිකල වෙනත් රචනයක් නැති තරම්ය. බැද්දු පුරාවට අවුරුදු කැන් වැටී සුදු රෙද්දක් මෙනි. එය බැද්දට මල් වරුසාවක් වැටී සිදුවූවකදී එසෙත් නැතිනම් ඉදුනු පලතුරු පැණි වරුසාවකින් වූ අසිරියක්ද එසෙත් නැත්නම් ලිගිනි ගිරා ගී වරුසාවකින් සිදුවූවකදී යන විස්මය ගීය පුරාවට ප්‍රශ්න කරයි. ගැමියන්ගේ අවුරුදු සැනැහෙලිය වන අසිරියකි වමන්කාරයට රජපාන්තර ගත කිරීමක අපූර්වත්වයක් එම ගෙන්තමෙන්